

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ПУЛЮЯ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ
КАФЕДРА ЕКОНОМІЧНОЇ КІБЕРНЕТИКИ

ЗАЛЬОПАНІЙ ДМИТРО ВОЛОДИМИРОВИЧ

УДК 338.1

**ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ
ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ПАП «АГРОПРОДСЕРВІС»)**

Спеціальність 051 – економіка

Автореферат

дипломної роботи на здобуття освітнього ступеня «магістр»

Тернопіль

2018

Роботу виконано на кафедрі економічної кібернетики Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя Міністерства освіти і науки України

Керівник роботи:

кандидат технічних наук, доцент кафедри економічної кібернетики
Дмитрів Дмитро Володимирович
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

Рецензент:

кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та фінансів
Ціх Галина Володимирівна
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

Захист відбудеться 26 грудня 2018 р. о 10-00 годині на засіданні екзаменаційної комісії № 56 у Тернопільському національному технічному університеті імені Івана Пулюя за адресою: 46001, м. Тернопіль, вул. Танцорова 2, навчальний корпус № 5, ауд. 9.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми роботи: Агропромисловий комплекс України був, є і залишається на майбутнє, одним з найперспективніших напрямків розвитку вітчизняної економіки. В першу чергу це обумовлено природно-кліматичними умовами України та постійним зростанням обсягу експорту сільськогосподарської продукції. На перспективу, в умовах світової глобалізації, яка характеризується зростанням кількості населення та дефіцитом продуктів харчування, українські сільгоспвиробники, як ніхто інший, повинні стати лідерами у виробництві продукції АПК. У свою чергу, забезпечення високих конкурентних переваг вітчизняних сільгоспвиробників повинно базуватись на використанні сучасних технологій виробництва, обґрунтованих управлінських рішеннях та збалансованості ресурсного потенціалу підприємств різних форм господарювання.

Формування збалансованої організаційно-економічної структури суб'єктів господарювання, повинно спиратись на обґрунтоване забезпечення ресурсного потенціалу підприємств. На думку провідних економістів, ресурсний потенціал господарюючих суб'єктів слід обґрунтовувати з огляду на його складові, а саме виокремлювати в складі ресурсного потенціалу матеріальні, нематеріальні, трудові, інноваційні, фінансові та управлінські ресурси. Отже, ми стикаємось з необхідністю взаємоузгодження матеріальних та нематеріальних потоків, адже підприємства слід розглядати як динамічну систему. Реалізувати таке, достатньо трудомістке, з математичної точки зору завдання, цілком можливо з використанням напрацьованих за останні роки методичних підходів та використання інформаційних технологій. Однак, виникають труднощі, коли необхідно враховувати специфіку функціонування підприємств, пов'язаних з сучасними кризовими умовами економіки, яка відбивається на господарюючих суб'єктах. Крім цього, сільськогосподарським підприємствам властива сезонність та залежність від кліматичних умов, що значно збільшує ризики ефективності господарювання, на відміну від підприємств інших галузей вітчизняної економіки.

Формування збалансованого ресурсного потенціалу сучасного агропідприємства за допомогою проведення економіко-математичних обчислень, дозволять підвищити показники ефективності господарської діяльності та покращити рівень конкурентоспроможності на галузевому ринку, що робить дослідження актуальними.

Мета роботи: Вивчити теоретичні положення формування та оцінки ресурсного потенціалу сільськогосподарських підприємств та розробити математичну модель підвищення його ефективності на прикладі діючого агропідприємства.

У відповідності до поставленої мети роботи були визначені наступні завдання:

- досліджено понятійний папарат ресурсного потенціалу та його складових;
- порівняно існуючі методики діагностики параметрів ресурсного потенціалу суб'єктів господарювання;
- визначено особливості формування ресурсного потенціалу підприємств АПК;
- проаналізовано ресурсний потенціал досліджуваного підприємства та

виявленні недолікі у збалансованості;

- проведено математичне моделювання складових ресурсного потенціалу;
- складено прогнозу модель показників матеріальної складової ресурсного потенціалу;

- проведено організаційно-економічне обґрунтування ресурсного потенціалу ПАП «Агропродсервіс»

Об'єктом дослідження є методичні підходи до формування ресурсного потенціалу сільськогосподарських підприємств.

Предметом дослідження є ресурсний потенціал ПАП «Агропродсервіс»

Методи дослідження: економіко-статистичний метод, математичне моделювання, графічний метод.

Джерела дослідження: статті, монографії, автореферати дисертацій з тематики ресурсного потенціалу підприємств.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у розробленій математичній моделі балансу ресурсного потенціалу ПАП «Агропродсервіс»

Практичне значення одержаних результатів. Запропонована в роботі методика збалансування ресурсного потенціалу, що підтверджена проведеними обчисленнями, дозволить підвищити ефективність господарювання ПАП «Агропродсервіс».

Апробація результатів магістерської. Окремі результати роботи доповідались на VII Міжнародній науково-технічній конференції молодих учених та студентів «Актуальні задачі сучасних технологій» 28-29 листопада 2018 року.

Структура роботи: Магістерська робота складається з вступу, шести розділів, висновків, переліку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг роботи 123 сторінки комп'ютерного тексту, вона містить 16 рисунків, 29 таблиць, додатки на 6 сторінках. В ній використано 32 літературні джерела.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У вступі розкрита актуальність теми магістерської роботи, встановлено мету та завдання, об'єкт та предмет, методи та інформаційну базу дослідження.

У розділі «Формування ресурсного потенціалу підприємств АПК» висвітлені теоретичні положення сутності потенціалу сучасного субєкта господарювання, охарактеризовано методики оцінки рівня ресурсного потенціалу підприємств. Виявлені особливості функціонування підприємств АПК та проблеми, які виникають під час діагностики та прогнозування ресурсного потенціалу. Серед проблем, які істотно впливають на формування ресурсного потенціалу можна виділити зношеність основних виробничих фондів, застарілі технології агровиробництва, велика плінність кадрів та ряд інших.

Перелічені проблеми, властиві вітчизняним сільськогосподарським підприємствам, необхідно враховувати під час розробки економіко-математичних моделей оптимізації та прогнозування ресурсного потенціалу, за рахунок підбору ключових критерії, які характеризують, сезонність виробництва, матеріально технічну базу, фінансові ресурси, інвестиційну привабливість та ряд інших.

Формування збалансованого ресурсного потенціалу сучасного агропідприємства за допомогою проведення економіко-математичних обчислень, дозволять підвищити показники ефективності господарської діяльності та покращити рівень конкурентоспроможності на галузевому ринку, що робить дослідження актуальними.

У розділі «Аналіз показників фінансово-господарської діяльності ПАП «Агропродсервіс»» проведено аналіз організаційної структури ПАП «Агропродсервіс», оцінку ефективності використання виробничого потенціалу та аналіз загальних показників ефективності діяльності підприємства.

Результати оцінки показників ресурсного потенціалу ПАП «Агропродсервіс» показали, що за останні три роки суттєво покращилась матеріально-технічна база, було придбано більше десятка одиниць нової сільськогосподарської техніки та проведена заміна виробничого обладнання на свинофермі, це дало можливість підвищити ефективність виробництва. Однак, також виявлено незбалансованість ресурсної бази за трудовими ресурсами, плинність кадрового складу впливає на стабільність організації виробничого процесу, крім цього збільшення поголів'я свіней вимагає збільшення площ посівів кормових культур.

У розділі «Моделювання ресурсного потенціалу ПАП «Агропродсервіс»» розроблено математичну модель ресурсного потенціалу ПАП «Агропродсервіс». В концепцію моделі закладено узгодження матеріальних та нематеріальних потоків, які забезпечують баланс ресурсної бази підприємства. Найбільш значущими чинниками впливу, за результатами побудови моделі визначено показники матеріально-технічної бази підприємства, наявний земельний (посівний) фонд під кормові культури та показники плинності трудових ресурсів, за цільову функцію обрано максимізацію прибутку підприємства. Розроблена економіко-математична модель дозволяє розраховувати оптимальну структуру ресурсного потенціалу ПАП «Агропродсервіс» та забезпечити його баланс за умов динамічного розвитку підприємства.

У розділі «Спеціальна частина» проведено прогнозування показників ресурсного потенціалу ПАП «Агропродсервіс». З використанням кореляційного аналізу було побудовано відповідну прогнозну модель показників матеріальної складової ресурсного потенціалу підприємства та побудовано теоретичну лінію регресії. Розрахунок параметрів моделі у здійснено табличному процесорі MS Excel. Проведено перевірку моделі на адекватність. З надійністю $P=0,92$ розроблену модель можна вважати адекватною експериментальним даним та за її допомогою проводити економічний аналіз і знаходити значення прогнозу.

У розділі «Організаційно-економічне обґрунтування ресурсного потенціалу ПАП «Агропродсервіс»» проведено організаційно-економічне обґрунтування необхідних посівних площ під кормові культури. Проведене організаційно-економічне обґрунтування дозволяє забезпечити баланс планових показників агровиробництва з наявним ресурсним потенціалом ПАП «Агропродсервіс».

У розділі «Охорона праці та безпека в надзвичайних ситуаціях» розкрито вимоги до організації робочого простору приміщень, охарактеризовано етапи забезпечення державного управління у сфері захисту населення і територій від

надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру та розроблення плану реагування на надзвичайні ситуації суб'єкта господарювання.

Висновки

Збалансування ресурсного потенціалу є важливим завданням покращення ефективності діяльності та підвищення конкурентоспроможності суб'єктів господарювання. Сезонність та ризикованість виробничих процесів сільськогосподарських формувань, вимагають застосування математичного прогнозування з метою розробки моделей збалансування ресурсного потенціалу. У роботі на прикладі прибуткового підприємства ПАП «Агропродсервіс» розроблена модель ресурсного потенціалу, проведено її комп'ютерну обробку та організаційно-економічне обґрунтування від запровадження.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ АВТОРОМ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ РОБОТИ

Гула І.А., Зальопаний Д.В., Ратуш М.С. Характеристика організаційних структур підприємств АПК / І.А. Гула, Д.В. Зальопаний, М.С. Ратуш // Тези доповідей VII Міжнародної науково-технічної конференції молодих учених та студентів «Актуальні задачі сучасних технологій». – Тернопіль, ТНТУ, 2018. – С. 161-162.

АНОТАЦІЯ

Зальопаний Д.В. Підвищення ефективності ресурсного потенціалу підприємства (на прикладі ПАП «Агропродсервіс»). – Рукопис.

Дослідження на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня магістр за напрямом підготовки 051 «Економіка» - Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя. – Тернопіль. 2018.

Магістерську роботу виконано на 123 аркушах, містить 16 рисунків, 29 таблиць, додатки на 2 сторінках. В ній використано 32 літературних джерела, а саме: статті, монографії, автореферати дисертацій з тематики ресурсного потенціалу підприємств.

Об'єкт дослідження – методичні підходи до формування ресурсного потенціалу сільськогосподарських підприємств.

Предмет дослідження – ресурсний потенціал ПАП «Агропродсервіс».

Методи дослідження – економіко-статистичний метод, математичне моделювання, графічний метод.

В першому розділі розкрито сучасні підходи формування ресурсного потенціалу підприємств АПК. В другому розділі проведено аналіз показників фінансово-господарської діяльності ПАП «Агропродсервіс». В третьому розділі роботи розроблено математичну модель ресурсного потенціалу. В спеціальній частині проведено прогнозування ресурсного потенціалу ПАП «Агропродсервіс». В п'ятому розділі проведено організаційно-економічне обґрунтування ресурсного потенціалу ПАП «Агропродсервіс». В шостому розділі розглянуті питання охорони праці та безпеки у надзвичайних ситуаціях.

Ключові слова: ресурсний потенціал, економічний потенціал, моделювання,

обґрунтування.

ABSTRACTS

Zalopany D.V. Increasing the efficiency of the resource potential of the enterprise (for example, PAP "Agroprodservice"). - The manuscript.

Study on obtaining an educational qualification level Master's degree in the field of preparation 051 "Economics" - Ternopil National Technical University named after Ivan Puluj. - Ternopil. 2018

Master's thesis is completed on 123 sheets, contains 16 figures, 29 tables, 2 pages attachments. It used 32 literary sources, namely: articles, monographs, abstracts of dissertations on the subject of resource potential of enterprises.

Object of research - methodical approaches to the formation of resource potential of agricultural enterprises.

Subject of research - the resource potential of PAP "Agroprodservice".

Methods of research - economic-statistical method, mathematical modeling, graphical method.

The first chapter reveals modern approaches to the formation of resource potential of agribusiness enterprises. In the second section the analysis of indicators of financial and economic activity of PAP "Agroprodservice" was conducted. In the third section of the work, a mathematical model of resource potential has been developed. In the special part the forecasting of the resource potential of PAP "Agroprodservice" was carried out. In the fifth section, the organizational and economic substantiation of the resource potential of PAP "Agroprodservice" was conducted. The sixth section deals with occupational safety and emergency situations.

Key words: resource potential, economic potential, modeling, substantiation.